

Minimální preventivní program

Název a sídlo školy	LMŠ Malala z.ú., Kozí 23, Mnichovice - Myšlín, 251 64
Jméno a příjmení ředitelky	Zuzana Pilzová
Telefon	+420 725 783 479
Email	skolka@malala.cz
IČO	11734957
Školní vzdělávací program	Život na Zemi
Počet tříd	1
Zpracovala	Zuzana Pilzová, Klára Šedivá
Schválila	Zuzana Pilzová, 1. 9. 2025

Primární prevence sociálně patologických jevů

Minimální preventivní program je součástí systematické práce mateřské školy zaměřené na podporu zdravého vývoje dětí, předcházení rizikovému chování a posilování jejich osobní pohody a bezpečí. Primární prevence představuje soubor aktivit, metod a forem práce, které pomáhají dětem vytvářet dovednosti a postoje důležité pro zdravý životní styl, rozvoj sociálních vztahů, bezpečné chování a schopnost zvládat náročné či neznámé situace. Jejím cílem je posilovat ochranné faktory v životě dítěte tak, aby rizikům dokázalo rozumět, předcházet jim a v případě potřeby vyhledat pomoc.

U dětí předškolního věku má primární prevence zvláštní význam. V tomto období se formují základní návyky, postoje a vzorce chování, které mohou významně ovlivnit jejich budoucí život. Děti se učí rozpoznávat své emoce, komunikovat, řešit konflikty, chránit své zdraví a respektovat pravidla. Přírodní prostředí lesní mateřské školy přirozeně podporuje rozvoj těchto dovedností – posiluje psychickou odolnost, samostatnost, spolupráci i schopnost vnímat vlastní hranice a bezpečí. Cíleně vedené preventivní aktivity proto pomáhají vytvářet pevné základy pro zdravý a bezpečný život dětí, a zároveň podporují harmonický rozvoj jejich osobnosti.

Cíle primární prevence v LMŠ Malala

V LMŠ Malala vedeme děti cíleně k tomu, aby dokázaly:

- Vyjádřit slovně své pocity, pozitivní i negativní.
- Říct důrazné “ne”, pokud se necítím dobře v tom, co mi druhý dělá.
- Říct si o pomoc.
- Komunikovat a zaopatřit potřeby vycházející z vlastních pocitů.
- Sdílet druhému, co se mi líbí nebo nelíbí a proč.
- Zhodnotit, co se mi povedlo a co jsem se naučil.
- Mít radost z úspěchu.
- Porozumět čteným a vyprávěným příběhům, rozlišovat v nich dobro a zlo.
- Uvědomovat si, jak situace a moje chování mohou působit na pocity druhých.
- Pracovat ve dvojici i ve skupině na společném díle.
- Vyřešit konflikt domluvou nebo přizváním dospělého.
- Vyslechnout názor druhého.
- Uvědomit si, že ostatní se mohou cítit jinak, než já.
- Rozdělit se, vystřídat se, pomoci druhému.
- Respektovat ostatní bez ohledu na věk, pohlaví, hendikep.
- Brát na sebe různé role.
- Dodržovat zažitá a bezpečná pravidla chování a jednání s cizími lidmi.
- Spoluvytvářet a dodržovat dohodnutá pravidla vzájemného soužití a bezpečného chování ve školce, na procházce v přírodě, ve městě a na exkurzích.
- Uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit, rozloučit se, poprosit, poděkovat, neskákat do řeči druhému, požádat o pomoc apod.)
- Respektovat vše živé okolo sebe.
- Porozumět tomu, že pokud pečujeme o prostředí, ve kterém žijeme, cítíme se v něm lépe my i ostatní živočichové.
- Oceňovat štědrost přírody.
- Odhadovat riziko a chovat se v přírodě bezpečně.
- Být odolný vůči počasí.
- Iniciovat úklid, upozornit na nepořádek a odpadky v přírodě, bezpečně je uklidit.
- Třídit odpad.
- Dodržovat zdravé hygienické návyky.
- Rozlišit zdravé a nezdravé potraviny.
- Chránit své osobní soukromí a bezpečí.
- Na přiměřeně krátkou dobu překonat tělesný diskomfort pro dosažení vyššího cíle.
- Odhadnout hranice svých schopností a podstupovat přiměřená rizika při jejich testování.

Konkrétní aktivity, metody a formy práce, které vedou k prevenci sociálně patologických jevů

K prevenci sociálně patologického chování v LMŠ Malala dochází nepřetržitě, a to zejména skrz **spontánní sociální učení** na několika rovinách:

1. Učení prostřednictvím napodobování

Děti v předškolním věku se nejčastěji učí pozorováním. Sledují, jak pedagogové a vrstevníci řeší konflikty, jak komunikují, jak dodržují pravidla nebo jak zvládají emoce. Tím si osvojují způsoby chování, které jsou zdravé, bezpečné a společensky přínosné.

2. Rozvoj sociálních dovedností

Při každodenních spontánních hrách a interakcích si děti nacvičují:

- spolupráci, střídání rolí a sdílení,
- schopnost domluvit se, požádat o pomoc či nabídnout podporu,
- řešení konfliktů nenásilnou cestou,
- respektování potřeb druhých a chápání jejich perspektivy.

Tyto dovednosti posilují děti proti budoucím projevům rizikového chování, jako je agresivita, izolace či šikana.

3. Posilování emoční gramotnosti

V přirozených sociálních situacích se děti učí:

- pojmenovat své emoce,
- porozumět tomu, co prožívají druhí,
- regulovat vlastní chování.

Dobrá emoční regulace je jedním z hlavních protektivních faktorů primární prevence – děti, které umí zvládat emoce, se lépe vyrovnávají s náročnými situacemi.

4. Učení se odpovědnosti a pravidlům

Ve skupině se děti spontánně učí významu pravidel: proč je dodržujeme, jak přispívají k bezpečí a pohodě všech, co se stane, když je někdo nerespektuje. V lesní MŠ je navíc jasně viditelné propojení pravidel s reálným prostředím (bezpečný pohyb v přírodě, manipulace s přírodními materiály, riziková hra). To vede k hlubšímu pochopení a vnitřní motivaci pravidla dodržovat.

5. Vznik pozitivních vztahů

Kvalitní vztahy s vrstevníky i dospělými jsou silným ochranným faktorem. Díky spontánnímu sociálnímu učení děti zažívají pocit sounáležitosti, bezpečí a přijetí. Tyto zkušenosti posilují jejich sebevědomí, podporují psychickou odolnost (resilienci) a snižují pravděpodobnost problémového chování.

6. Ověřování hranic a bezpečného rizika

Ve volné hře děti přirozeně zkoumají, co je bezpečné a co už ne. Učí se domlouvat na pravidlech hry, dávat jasně najevo své hranice a vnímat hranice druhých. Tím rozvíjejí schopnost sebeochrany, která je klíčem primární prevence už v předškolním věku.

Mimo spontánního sociálního učení dětem pedagogové připravují **vzdělávací nabídku**, která má za cíl prevenci sociálně patologických jevů:

- S dětmi trávíme většinu dne v přírodním prostředí.
- Chodíme na procházky do lesa, pohybuje se v terénu.
- Dětem dáváme dostatek prostoru pro to, aby byly samostatné.
- Společné diskuze, rozhovory, individuální a skupinové konverzace.
- Prostor pro vyjádření myšlenek a pocitů v rámci komunitního kruhu.
- Sdílení zážitků.
- Vyprávění příběhů podle fantazie nebo podle osnovy (obrázků).
- Dramatizace.
- Přehrávání situací a vztahů pomocí loutek a maňásků.
- Sociální a interaktivní hry.
- Zpěv, společné hudební aktivity a hudebně pohybové hry vyžadující naslouchání a koordinaci s ostatními.
- Deskové a karetní hry.
- Poslech čtených i vyprávěných příběhů a pohádek, děti mají možnost se k nim vyjadřovat, příběhy dál rozvíjet, výtvarně je ztvárňovat.
- Prohlížení knih.
- Relaxační a odpočinkové aktivity zajišťující zdravou atmosféru a pohodu.
- Pravidelné návštěvy domova seniorů, divadel a muzeí.

Systém evaluace minimálního preventivního programu

LMŠ Malala pravidelně vyhodnocuje, zda se jí daří naplňovat cíle které si vytyčila v rámci MPP. Jak se jí daří uzpůsobovat prostředí a klima tak, aby bylo příjemné a bezpečné pro děti, zaměstnance a rodiče a zda se daří vést děti k žádoucím sociálním kompetencím. Evaluace probíhá na těchto rovinách:

- diagnostické pozorování dětí,
- formativní hodnocení,
- rozhovory s dětmi,
- záznamy o individuálním vývoji dětí,
- týmové porady a pedagogické rady,
- supervizní setkání,
- individuální rozhovory s rodiči o vývoji a potřebách jejich dítěte.

Ochrana zdraví dětí a jejich ochrana před sociálně patologickými jevy a před projevy diskriminace, nepřátelství nebo násilí

Pedagogičtí pracovníci při práci s dítětem vychází z informací o zdravotním stavu dítěte. Rodič je povinen informovat o důležitých okolnostech spojených se stavem dítěte. Pokud se objeví příznaky onemocnění během pobytu v LMŠ Malala (teplota, zvracení, bolesti břicha apod.), je dítě izolováno a rodiče jsou telefonicky informováni a vyzváni k vyzvednutí dítěte. V akutních případech bude zavolána rychlá záchranná služba, rodiče budou bezodkladně telefonicky informováni. V případě podepsání Informovaného souhlasu o nálezů klíštěte je klíště neprodleně odstraněno a nález zapsán do Knihy úrazů a oznámen při vyzvedávání dítěte. Rodiče jsou povinni informovat LMŠ Malala o alergiích dítěte na bodnutí hmyzem. Pedagogičtí pracovníci mají k dispozici v LMŠ Malala plně vybavenou lékárničku, do lesa jsou vybavení lékárničkou první pomoci. Rodiče jsou povinni vybavit děti pro pobyt venku i uvnitř. Oblečení má umožnit volný a bezpečný pohyb, má dětem umožnit volné tvoření s různými materiály – písek, hlína, voda, barvy atd. Oblečení je žádoucí podepisovat. V LMŠ Malala je věnována pozornost vytváření základů zdravých životních návyků a postojů u dětí. Vzdělávací obsah směřuje k prevenci před sociálně patologickými jevy a před projevy diskriminace. Společně s dětmi jsou vytvářena pravidla společného soužití. Jejich respektováním je předcházeno projevům nepřátelství a násilí.

Prevence rizikového chování

Prevence rizikového chování je v Malale nedílnou součástí výchovně-vzdělávacího procesu a vychází z principů respektujícího přístupu, podpory duševní pohody a rozvoje sociálně-emočních dovedností. Děti jsou vedeny k otevřené komunikaci, spolupráci, respektování pravidel a zodpovědnosti za své chování.

V bezpečném a podnětném prostředí, které podporuje přirozený pohyb, pobyt v přírodě a mezilidské vztahy, předcházíme projevům agresivity, úzkosti či vyčlenění.

Pravidelně pracujeme s emocemi prostřednictvím her, vyprávění, modelových situací a komunitních kruhů, čímž napomáháme dětem osvojit si zdravé způsoby řešení konfliktů a vytváření pozitivních vztahů.

Prevence je prováděna v úzké spolupráci s rodiči a je přizpůsobena vývojové úrovni a individuálním potřebám každého dítěte. V případě výskytu rizikového chování u dítěte postupujeme citlivě, s důrazem na porozumění příčinám chování a podporu pozitivní změny. Nejprve situaci individuálně vyhodnotí pedagogický tým, který zohlední věk, osobnost dítěte a okolnosti události. Následně je situace řešena v dialogu s dítětem formou rozhovoru, který vede k porozumění důsledkům chování a hledání vhodnějších způsobů jednání. Do řešení jsou zapojeni i rodiče, se kterými spolupracujeme na vytvoření jednotného přístupu a podpůrného prostředí jak ve školce, tak v domácím prostředí.

V případě potřeby se obracíme na odborníky, abychom zajistili dítěti adekvátní podporu. Naším cílem není trestat, ale pomoci dítěti zvládat náročné situace a posilovat jeho sociální kompetence.

Doporučené konkrétní postupy při výskytu sociálně patologických jevů ve školce a právní vymezení jednotlivých případů:

- LMŠ seřídí metodickými doporučeními MŠMT
- projevy rasové diskriminace, šikany, nepřátelství a násilí jsou řešeny ihned,
- školka je zabezpečována a děti jsou pod dohledem,
- při podezření, že dítě je týráno nebo zanedbáváno, oznámí školka tyto skutečnosti orgánu sociálně-právní ochrany dětí obecního úřadu obce s rozšířenou působností. K těmto účelům se řídí Kartou KID od SOFA. Karta poskytuje vodítka k identifikaci ohrožení života, bezpečí a zdraví dítěte.

Minimální preventivní program je závazný pro všechny zaměstnance a externí pracovníky školy.